

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора педагогічних наук, професора Бігич Оксани Борисівни про дисертацію Сторожук Світлани Дмитрівни «Формування писемної комунікативної компетентності майбутніх викладачів англійської мови на основі проєктних технологій», подану на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.02 – теорія та методика навчання (германські мови)

Дисертація Сторожук Світлани Дмитрівни присвячена дослідженню безумовно актуальної для методики навчання іноземних мов і культур у закладах вищої освіти проблемі формування у студентів англомовної комунікативної компетентності в письмі з використанням сучасних технологій, зокрема навчального проєктування.

Тема дослідження не викликає жодних сумнівів щодо її своєчасності, оскільки письмо є наразі найменш дослідженим вітчизняною методичною наукою з-поміж інших видів іншомовної мовленнєвої діяльності, зокрема такий різновид академічного письма як есе. Водночас проєктні технології, наразі широко використовувані викладачами іноземних мов в освітньому процесі, щонайкраще уможливають формування у студентів – майбутніх викладачів англійської мови різновидів іншомовної комунікативної компетентності.

Згадані чинники й актуалізують проблематику рецензованого дослідження, вибір якої пов'язаний із науково-дослідною темою кафедри прикладної лінгвістики та методики навчання іноземних мов Університету імені Альфреда Нобеля «Англомовний філологічний дискурс в контексті міжкультурної комунікації та теорії і методики викладання іноземних мов» (державний реєстраційний номер 0117U007601).

Логічно структурований зміст дисертаційної роботи відповідає її меті й поставленим авторкою шести завданням: 1) закласти теоретичне підґрунтя формування у майбутніх викладачів англійської мови комунікативної компетентності в письмі з використанням проєктних технологій, зокрема визначити поняття «іншомовна писемна комунікативна компетентність», 2)

здійснити аналітичний огляд практик використання проектних технологій у навчанні англомовного письма, 3) окреслити методичні принципи й обґрунтувати етапи навчання англомовного письма з використанням освітнього проєкту, 4) визначити зміст дотичного навчання, 5) розробити авторську методику формування у майбутніх викладачів англійської мови комунікативної компетентності в письмі з використанням проектних технологій та змодельовати процес дотичного навчання під час аудиторних занять і позааудиторної роботи студентів, 6) експериментально перевірити ефективність розробленої методики й запропонувати методичні рекомендації викладачам англійської мови щодо її впровадження в широку освітню практику.

У процесі наукової розвідки авторка використала адекватні вирішенню висунутих завдань теоретичні й емпіричні методи наукового дослідження і статистичного оброблення його результатів.

Усі висунуті дисертанткою завдання успішно вирішено. До найсуттєвіших наукових результатів її дослідження віднесу такі. Унаслідок синтезу двох понять (іншомовної писемної комунікативної компетентності та компетентності майбутніх викладачів англійської мови у створенні й використанні проєктних технологій) визначено сутність поняття «іншомовна писемна комунікативна компетентність» майбутніх викладачів англійської мови. Схарактеризовано проєктні технології в іншомовній професійній освіті та визначено їхні переваги з-поміж інших сучасних технологій навчання іноземних мов і культур. Окреслено жанровий і процесуальний підходи до навчання іншомовного письма у закладах вищої освіти й місце в цьому навчанні проєктних технологій.

Заклавши науково обґрунтовані в контексті сучасних тенденцій методики навчання іноземних мов і культур теоретичні засади досліджуваної проблеми, Світлана Дмитрівна звернулась до розроблення авторської методики. Остання передусім передбачала обґрунтування методичних принципів (трьох основних і десяти підпорядкованих) і визначення етапів

(підготовчий, виконавчий, редагувальний, підсумковий) навчання англomовного письма з використанням проєктних технологій; конкретизацію шести складників змісту формування у студентів-філологів писемної комунікативної компетентності на основі використання проєктних технологій; розроблення дотичної методики навчання й моделювання його процесу.

Ефективність пропонованої методики, зокрема дієвість розробленого комплексу вправ і завдань для формування у майбутніх викладачів англomовної писемної комунікативної компетентності на основі використання проєктних технологій в умовах аудиторних занять і поза аудиторної роботи, була метою методичного (констатувального й формувального) експерименту, яким було охоплено 97 студентів Університету імені Альфреда Нобеля, організованих у чотири навчальні групи (2 експериментальні й 2 контрольні).

Загальний приріст рівня навченості студентів експериментальних груп на тлі результатів студентів контрольних груп засвідчує ефективність авторської методики формування у майбутніх викладачів писемної комунікативної компетентності на основі використання проєктних технологій.

Результати теоретичного дослідження й укладена система вправ з опертям на розроблену модель навчання слугували підґрунтям для формулювання методичних рекомендацій для викладачів англійської мови щодо організації формування у студентів писемної комунікативної компетентності на основі проєктних технологій.

Водночас деякі положення дисертації є дискусійними й потребують роз'яснення.

1. Досліджуючи англomовну компетентність у письмі як цільову для формування у майбутніх викладачів англійської мови, авторка лишила поза увагою такий складник досліджуваної компетентності як комунікативні здібності.

2. Визначаючи зміст формування англомовної компетентності в письмі, обійдено увагою два його (змісту) складники: предметний і процесуальний.

3. Не можу погодитись із авторським тлумаченням складників системи формування англомовної компетентності в письмі на кшталт «Проектні технології є одним з найефективніших засобів ...».

4. Вважаю зайвим з-поміж обраних рівнів оцінювання показників експериментального навчання «достатній», оскільки високий і середній рівні і є достатніми, а низький рівень – недостатнім.

5. Попри гарну наукову мову, якою написані дисертація й автореферат, у їхніх текстах трапляються окремі стилістичні недоліки й мовні огріхи на кшталт «їх» натомість «їхній» і навпаки, «ціль» – «мета», «у результаті» – «унаслідок», «вірний» – «правильний», «пишучий» – «той, хто пише», «задача» — «завдання», «домінуючий» – «домінувальний» тощо.

Згадані зауваження не стосуються загального змісту дисертаційної роботи й не впливають на позитивну оцінку дослідження Сторожук Світлани Дмитрівни. Її дисертація є завершеною науковою роботою, структура і зміст якої повністю відображають перебіг наукового дослідження.

Дисертація має наукову новизну: теоретично обґрунтовано й розроблено методику формування у майбутніх викладачів англомовної компетентності в письмі з використанням проектних технологій. Дослідження має практичне значення: видано навчально-методичний посібник «Організація проектної роботи в навчанні академічного письма англійською мовою (для викладачів англомовних філологічних спеціальностей)», який власне й слугував основним засобом навчання в експериментальних групах.

Автореферат дисертації, ідентичний її основному змісту, адекватно відображає основні положення дослідження. Його зміст й основні результати достатньо повно викладено в 11-ти одноосібних і 2-х у співавторстві працях дисертантки.

Пропонована авторкою методика окреслює перспективи подальших наукових розвідок, зокрема розроблення й упровадження нових типів навчальних проєктів для інших жанрів англomовного письма в мовних закладах вищої освіти, а також дослідження шляхів розповсюдження проєктних технологій на інші сфери англomовної підготовки майбутніх філологів.

З огляду на викладене вище дисертація Сторожук Світлани Дмитрівни «Формування писемної комунікативної компетентності майбутніх викладачів англійської мови на основі проєктних технологій», подана на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.02 – теорія та методика навчання (германські мови), є закінченим самостійним науковим дослідженням, обсяг, якість й оформлення якого відповідають чинним вимогам «Порядку присудження наукових ступенів» за № 567 від 24.07.2013 р. зі змінами, внесеними згідно з Постановою Кабінету Міністрів України за № 656 від 19.09.2015 р. і за № 1159 від 30.12.2015 р., а її авторка заслуговує присудження їй наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.02 – теорія та методика навчання (германські мови).

Доктор педагогічних наук, професор
професор кафедри методик
викладання іноземних мов
інформаційно-комунікаційних технологій
Київського національного
лінгвістичного університету

Сторожук Світлана Дмитрівна

О. Б. Бігич

Власноручний підпис
Бігич О.Б.
завіряю: ст. Інспектор ВК
Лещюк А.В.